

9 IZDATKI IN VIRI FINANCIRANJA ZDRAVSTVENEGA SISTEMA

UVOD

V letu 2012 smo za zdravstvo namenili slab odstotek več kot v letu 2011, več kot četrtnina celotnih izdatkov se je financirala iz zasebnih virov, dobre tri četrtine celotnih tekočih izdatkov za zdravstveno varstvo pa je bilo porabljenih za financiranje storitev kurativnega zdravljenja ter za zdravila in medicinskotehnične pripomočke.

Podatki o izdatkih in virih financiranja zdravstvenega varstva v Sloveniji, ki jih prikazujemo v tem sklopu, so pripravljene v skladu z mednarodno primerljivo metodologijo SHA, kar je kratica za metodologijo sistema zdravstvenih računov (ang. "System of Health Accounts").

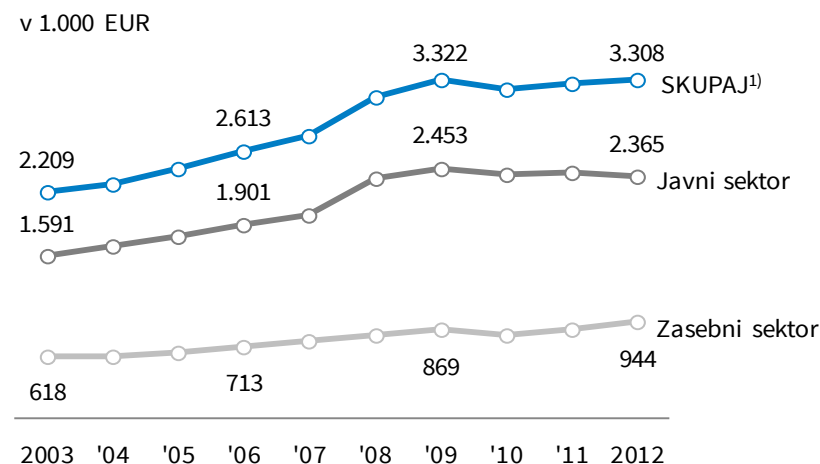
Sklop osnovnih tabel v okviru te metodologije prikazuje izdatke za zdravstvo po mednarodni klasifikaciji za zdravstvene račune (ang. "International Classification of Health Accounts – ICHA"), ki zajema tri dimenzije izdatkov za zdravstvo, in sicer: po vrstah zdravstvenih obravnav (funkcionalni klasifikaciji) (ICHA-HC); po dejavnosti izvajalcev zdravstvenih storitev (ICHA-HP); po virih financiranja zdravstva (ICHA-HF).

V letu 2012 so celotni izdatki za zdravstveno varstvo znašali malo več kot 3.308 milijonov EUR, kar je bilo nominalno za slab odstotek več kot leta 2011. V desetletnem obdobju opazovanja, od leta 2003 naprej, so se ti izdatki povečali za skoraj polovico – povprečna letna rast je bila potemtakem okrog 5 %. Po obsegu rasti najbolj izstopa leto 2008, ko beležimo več kot 10-odstotno letno rast (tudi na račun investicij, ki so bile leta 2008 in 2009 skoraj enkrat večje kot sicer). Leta 2010 imamo negativno rast, v letih 2011 in 2012 pa zopet pozitivno: enoodstotno oziroma dvoidstotno rast. Kar zadeva tekoče izdatke za zdravstvo, torej brez investicij, je bila situacija podobna.

V strukturi celotnih izdatkov za zdravstvo so se v opazovanem obdobju (od leta 2003 dalje) najbolj povečali izdatki za zdravstvene storitve dolgotrajne oskrbe, za skoraj 2 odstotni točki, medtem ko so se izdatki za upravljanje in investicije znižali za malo več kot odstotno točko.

Podrobnejše informacije v zvezi z metodologijo SHA so dostopne na spletu:
<http://www.stat.si/StatWeb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=8124>

9. Graf 1: **Celotni izdatki za zdravstveno varstvo** po virih financiranja, Slovenija, 2003–2012

¹⁾ Zaradi zaokroževanja se vsote lahko ne ujemajo.

Vir: SURS

9. Tabela 1: **Celotni in tekoči¹⁾ izdatki za zdravstveno varstvo** po virih financiranja, Slovenija, 2003–2012

v EUR	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Javni sektor										
Celotni izdatki	1.590.861	1.690.162	1.784.441	1.900.694	1.997.410	2.343.143	2.452.719	2.387.626	2.412.488	2.364.838
Tekoči izdatki	1.510.733	1.610.663	1.710.718	1.800.269	1.884.239	2.191.143	2.262.618	2.275.864	2.310.211	2.255.937
Zasebni sektor										
Celotni izdatki	618.089	609.390	655.765	712.637	764.282	809.808	869.240	820.329	868.898	943.540
Tekoči izdatki	563.646	582.895	617.192	661.723	750.277	787.792	833.840	827.930	840.797	886.039
SKUPAJ²⁾										
Celotni izdatki	2.208.951	2.299.552	2.440.205	2.613.331	2.761.692	3.152.951	3.321.959	3.217.956	3.281.386	3.308.377
Tekoči izdatki	2.074.380	2.193.557	2.327.910	2.461.991	2.634.516	2.978.935	3.096.459	3.103.794	3.150.986	3.141.976

¹⁾ Tekoči izdatki ne vključujejo izdatkov za investicije.

²⁾ Zaradi zaokroževanja se vsote lahko ne ujemajo.

Vir: SURS

Več kot četrtnina celotnih izdatkov za zdravstveno varstvo se financira iz zasebnih virov. V letu 2012 se je delež javnih izdatkov za zdravstveno varstvo zmanjšal na račun povečanja zasebnih izdatkov za zdravstveno varstvo, in sicer za 2 %. Trend manjšanja javnih virov pri financiranju zdravstvenega varstva beležimo od leta 2010 naprej, kar neposredno vodi k večanju zasebnih virov pri financiranju zdravstvenega varstva – predvsem se je povečal delež sredstev iz naslova zavarovalnic. Sicer pa so v vseh letih opazovanja glavni nosilec financiranja zdravstvenega varstva skladi socialne varnosti, ki so v letu 2012 pokrili skoraj dve tretjini celotnih izdatkov za zdravstvo.

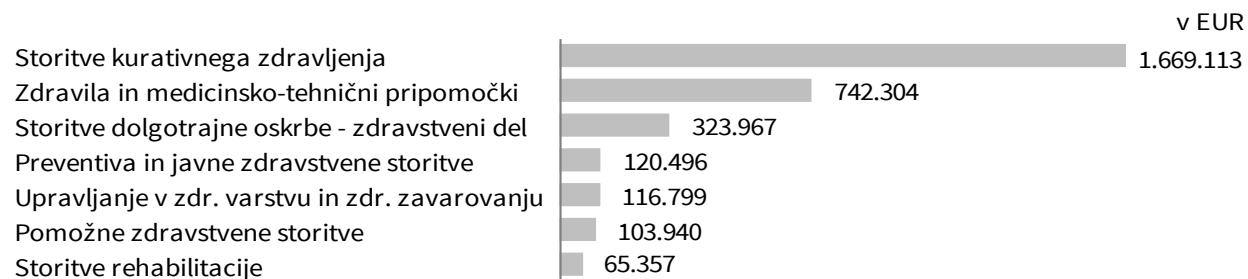
9. Tabela 2: **Celotni izdatki in viri financiranja zdravstvenega varstva** po namenih in za dolgotrajno oskrbo, v EUR, Slovenija, 2012

Nameni zdravstvenega varstva		Centralna država	Lokalna država	Skladi		Zavarovalnice	Gospodinjstva	NPISG ¹⁾	SKUPAJ
				socialne varnosti	Družbe brez zavarovalnic				
Storitve kurativnega zdravljenja	HC.1	1.643	1.110	1.359.312	-	166.082	140.953	13	1.669.113
Storitve rehabilitacije	HC.2	790	-	31.297	-	22.554	9.471	1.245	65.357
Storitve dolgotrajne oskrbe - zdravstveni del	HC.3	35.280	30.032	243.096	-	3.200	11.290	1.069	323.967
Pomožne zdravstvene storitve	HC.4	-	-	70.186	-	32.579	1.175	-	103.940
Zdravila in medicinsko-tehnični pripomočki	HC.5	519	14	337.744	-	173.087	230.785	155	742.304
Preventiva in javne zdravstvene storitve	HC.6	11.676	3.376	72.698	30.586	1.466	-	694	120.496
Upravljanje v zdr. varstvu in zdr. zavarovanju	HC.7	15.593	-	41.571	-	59.635	-	-	116.799
Investicije	HC.R.1	83.400	22.300	3.200	57.500	-	-	-	166.400
Storitve dolgotrajne oskrbe - socialni del ²⁾	HC.R.6.	153.226	38.152	115.074	-	-	-	-	147.691
SKUPAJ		148.901	56.833	2.159.104	88.086	458.603	393.674	3.177	3.308.377

¹⁾ Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva.

²⁾ Kategorija HC.R.6.1 ni zajeta v agregat celotnih izdatkov za zdravstveno varstvo.

Vir: SURS

9. Graf 2: **Tekoči izdatki za zdravstveno varstvo** po namenih, Slovenija, 2012

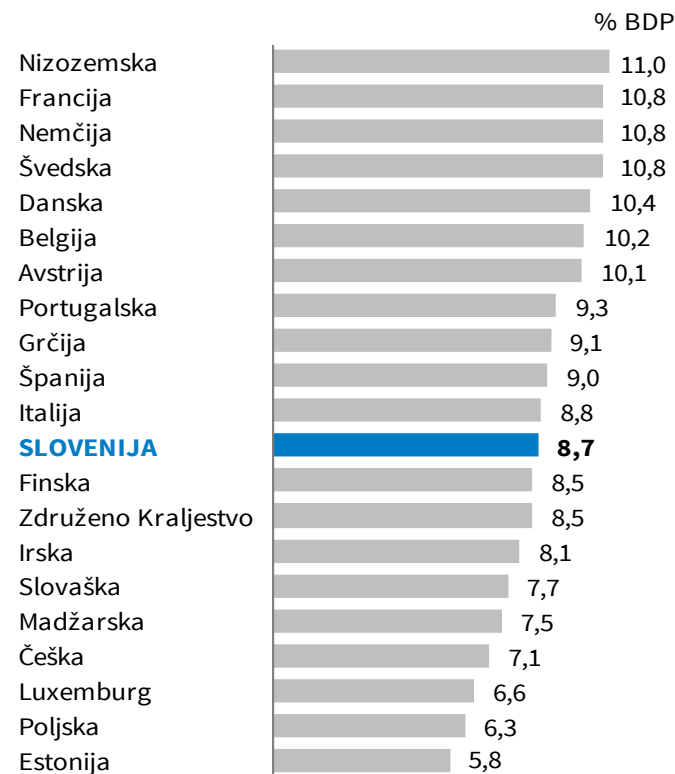
Vir: SURS

Malo več kot tri četrtine celotnih tekočih izdatkov za zdravstveno varstvo je bilo leta 2012 porabljeno za financiranje storitev kurativnega zdravljenja (54 %) ter za zdravila in medicinskotehnične pripomočke (24 %). Tem so po deležu v celotnih tekočih izdatkih za zdravstveno varstvo sledili izdatki za storitve dolgotrajne zdravstvene oskrbe, ki so v letu 2012 znašali skoraj 324 milijonov EUR (10 %). Izdatki za preventivo in javne zdravstvene storitve so v celotni strukturi izdatkov predstavljali 4-odstoten delež. Z enakim deležem so jim sledili izdatki, povezani z upravljanjem v zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.

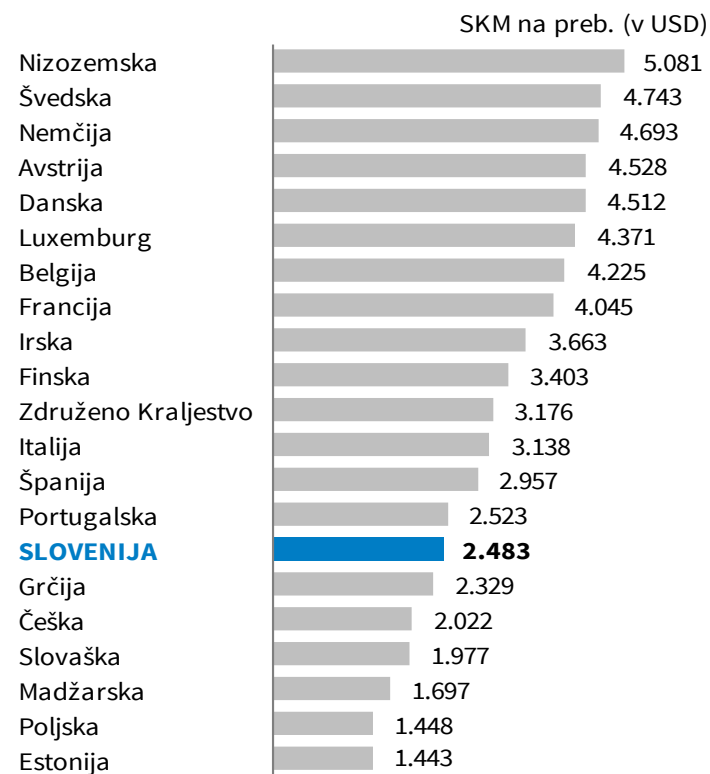
MEDNARODNE PRIMERJAVE

9. Graf 3: **Tekoči izdatki za zdravstvo** v odstotnem deležu BDP, Slovenija in nekatere države EU, 2012

Vir: OECD, <http://stats.oecd.org>, 9. 11. 2015

V letu 2012 so celotni izdatki za zdravstveno varstvo znašali 9,4 % BDP. Delež tekočih izdatkov za zdravstveno varstvo oziroma izdatkov brez investicij v odstotnem deležu BDP pa je po podatkih OECD znašal 8,7 % in se je v primerjavi s prejšnjim letom povečal za 0,2 odstotne točke. To nas je uvrstilo na 12. mesto med 21 državami članicami EU, ki imajo podatke zbrane v skladu s SHA.

9. Graf 4: **Tekoči izdatki za zdravstvo** v SKM¹⁾ na prebivalca, Slovenija in nekatere države EU, 2012

¹⁾ Standard kupne moči.

Vir: OECD, <http://stats.oecd.org>, 9. 11. 2015

Za še boljšo primerjavo med državami EU glede izdatkov za zdravstvo OECD izračunava kazalnik, ki izključuje vpliv cen med vsemi državami, sodelujočimi pri zbiranju podatkov v skladu z metodologijo SHA – gre za izdatke za zdravstvo v SKM na prebivalca (v ameriških dolarjih). Izračunana vrednost tega kazalnika Slovenijo leta 2012 uvršča na 15. mesto (za tri mesta nižje glede na vrednost prejšnjega kazalnika, tj. izdatkov za zdravstvo, izraženih v BDP).

SEZNAM GRAFOV IN TABEL

SEZNAM GRAFOV

9. Graf 1: Celotni izdatki za zdravstveno varstvo po virih financiranja, Slovenija, 2003–2012.....	9-2
9. Graf 2: Tekoči izdatki za zdravstveno varstvo po namenih, Slovenija, 2012	9-5
9. Graf 3: Tekoči izdatki za zdravstvo v odstotnem deležu BDP, Slovenija in nekatere države EU, 2012	9-6
9. Graf 4: Tekoči izdatki za zdravstvo v SKM na prebivalca, Slovenija in nekatere države EU, 2012.....	9-7

SEZNAM TABEL

9. Tabela 1: Celotni in tekoči izdatki za zdravstveno varstvo po virih financiranja, Slovenija, 2003–2012	9-3
9. Tabela 2: Celotni izdatki in viri financiranja zdravstvenega varstva po namenih in za dolgotrajno oskrbo, v EUR, Slovenija, 2012	9-4

DEFINICIJE

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
SHA	Sistem zdravstvenih računov	SHA je angleška kratica za mednarodno primerljivo metodologijo sistema zdravstvenih računov, ki prikazuje izdatke za zdravstvo po mednarodni klasifikaciji za zdravstvene račune. Ta klasifikacija zajema tri dimenzije izdatkov za zdravstvo: po vrstah zdravstvenih obravnav – funkcionalni klasifikaciji (ICHA-HC); po dejavnosti izvajalcev zdravstvenih storitev (ICHA-HP); po virih financiranja zdravstva (ICHA-HF).	http://www.stat.si/StatWeb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=8124 in http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5916161/KS-30-11-270-EN.PDF/655cbab0-4f9d-4d41-82bb-d39b6fb3f397?version=1.0	A System of Health Accounts
ICHA-HP	Klasifikacija po dejavnosti izvajalcev zdravstvenih storitev	Med dejavnosti izvajalcev zdravstvenih storitev sodijo: HP.1. Bolnišnice, HP.2. Ustanove za zdravstveno nego in domovi, HP.3. Zunajbolnišnične ambulante, HP.4. Prodaja zdravil in medicinskotehničnih pripomočkov, HP.5. Javne zdravstvene storitve, HP.6. Splošna zdravstvena administracija in zavarovanje, HP.7. Druge dejavnosti, HP.9. Tujina	http://www.stat.si/StatWeb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=8124 in http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5916161/KS-30-11-270-EN.PDF/655cbab0-4f9d-4d41-82bb-d39b6fb3f397?version=1.0	ICHA-HP Classification of Health Care Providers

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
ICHA-HC	Klasifikacija zdravstvenih obravnav (t. i. funkcionalna klasifikacija)	<p>Med zdravstvene obravnave in proizvode sodijo:</p> <ol style="list-style-type: none"> Zdravstvene obravnave in proizvodi <ul style="list-style-type: none"> HC.1. Storitve kurativnega zdravljenja, HC.2. Storitve rehabilitacije, HC.3. Storitve dolgotrajne zdravstvene oskrbe, HC.4. Pomožne zdravstvene storitve, HC.5. Zdravila in medicinskotehnični pripomočki, HC.6. Preventiva in javne zdravstvene storitve, HC.7. Upravljanje v zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju Z zdravstvom povezane storitve in investicije <ul style="list-style-type: none"> HC.R.1. Bruto investicije, HC.R.2. Izobraževanje in usposabljanje zdravstvenega osebja, HC.R.3. Raziskave in razvoj v zdravstvu, HC.R.4. Kontrola živil, higijene in pitne vode, HC.R.5. Medicinska ekologija, HC.R.6. Dolgotrajna oskrba – socialne storitve, HC.R.7. Upravljanje in zagotavljanje denarnih nadomestil 	<p>http://www.stat.si/StatWeb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=8124</p> <p>in</p> <p>http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5916161/KS-30-11-270-EN.PDF/655cbab0-4f9d-4d41-82bb-d39b6fb3f397?version=1.0</p>	ICHA-HC Functional Classification of Health Care
ICHA-HF	Klasifikacija virov financiranja	Glavni viri financiranja zdravstvenih storitev so HF.1. Sektor država, HF.2 Zasebni sektor in HF.3 Tujina. Podatki so na voljo tudi na nižjih ravneh.	<p>http://www.stat.si/StatWeb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=8124</p> <p>in</p> <p>http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5916161/KS-30-11-270-EN.PDF/655cbab0-4f9d-4d41-82bb-d39b6fb3f397?version=1.0</p>	ICHA-HF Classification of Health Care Financing

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
SKM	Standard kupne moči	Slovenska kratica SKM je oznaka za umetno, fiktivno valuto, ki je na ravni povprečja držav EU enaka enemu evru. Trenutno je 1 SKM enak 1 evru na ravni EU-28. SKM ali "EU-28 evro" je "valuta", ki odraža povprečno raven cen v EU-28.	Rezultati o BDP v SKM so prvenstveno namenjeni primerjavi med državami v istem letu. Za časovne primerjave, to je za primerjave med leti, so manj primerni. Rezultate o BDP na prebivalca v SKM je neustrezno uporabljati za strogo, natančno rangiranje držav ter za ugotavljanje medletnih stopenj rasti BDP. Prav tako rezultatov o PKM ni ustrezno uporabljati za ugotavljanje podcenjenosti oz. precenjenosti valut ali ravnotežnega deviznega tečaja. Dodatna metodološka pojasnila: http://www.stat.si/statweb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=7789	Purchasing power standards (PPS)
BDP v SKP BDP p.c. v SKP	Bruto domači proizvod v standardu kupne moči in Bruto domači proizvod v standardu kupne moči na prebivalca	BDP v SKM je BDP v nacionalni valuti, pretvorjen z uporabo PKM, izražen kot število enot nacionalne valute za 1 SKM. BDP na prebivalca v SKM je BDP v SKM, deljen s skupnim številom prebivalcev države. Splošnejši izrazi za BDP v SKM so tudi realni BDP, BDP v PKM ali BDP po kupni moči.	Rezultati o BDP v SKM so prvenstveno namenjeni primerjavi med državami v istem letu. Za časovne primerjave, to je za primerjave med leti, so manj primerni. Rezultate o BDP na prebivalca v SKM je neustrezno uporabljati za strogo, natančno rangiranje držav ter za ugotavljanje medletnih stopenj rasti BDP. Prav tako rezultatov o PKM ni ustrezno uporabljati za ugotavljanje podcenjenosti oz. precenjenosti valut ali ravnotežnega deviznega tečaja. Dodatna metodološka pojasnila: http://www.stat.si/statweb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=7789	Gross domestic product (GDP) per capita, expressed in purchasing power standards (PPS) GDP per capita in PPS

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
PKM	Paritete kupne moči	PKM so splošno opredeljene kot prostorski cenovni deflatorji in pretvorniki valut, ki izločajo učinek razlik v ravni cen med državami. PKM opravljajo dve funkciji: funkcijo prostorskega deflatorja in funkcijo pretvornika različnih valut v neko skupno valuto. V primeru, da posamezne države uporabljajo enako valuto, imajo PKM le prvo funkcijo, to je funkcijo cenovnih deflatorjev.	V svoji najenostavnejši obliki so PKM preprosta razmerja cen posameznih proizvodov in storitev v nacionalnih valutah med državami. Na ravni bruto domačega proizvoda pa so PKM agregirana razmerja cen celotne palete proizvodov in storitev, ki sestavljajo BDP. Dodatna metodološka pojasnila: http://www.stat.si/statweb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=7789	Purchasing power parities